

Čebele in oprашevanje

V naravi že od nekdaj obstaja soodvisnost med rastlinami in njihovimi opráševalci, zlasti čebelami, tako da ene brez drugih ne morejo preživeti. Poznamo več načinov opráševanja ali polinacije, vendar je najpomembnejši tisti, ki ga opravljajo čebele. Te žuželke na rastlinah poleg medicīne, ki jo potrebujejo za energijo, nabirajo tudi cvetni prah, ki ga zaradi velike vsebnosti beljakovin in rudnin nujno potrebujejo za svoj razvoj. Rastline, ki rastejo pri nas, delimo na žužkocvetke in vetrocvetke. Največ rastlin, pomembnih za pridelavo naše hrane, je žužkocvetnih, te pa so odvisne od opráševalcev. Vetrocvetke opráševalcev načelno ne potrebujejo. Cvetovi večine žužkocvetnih rastlin so najrazličnejših barv in oblik. Za uspešno razmnoževanje določene rastlinske vrste mora biti izmenjana dedna snov, in sicer tako, da zrnce cvetnega prahu iz prašnikov preide na brazdo pestiča. Opráševanje je torej prenos cvetnega prahu z ene rastline iste vrste na drugo. Uspešen prenos cvetnega prahu z ene rastline iste vrste na drugo je torej mogoč samo z opráševalci, med temi pa so najpomembnejši prav čebele.

Pomen in vrednost opráševanja

Čebele torej oprášijo večino rastlin ter s tem zagotovijo hrano ljudem in živalim, zato ne pretiravamo, če rečemo, da je vsaka tretja žlica svetovne hrane odvisna od čebel. Po ugotovitvah znanstvenikov točne vrednosti opráševanja, ki ga v Sloveniji brezplačno opravijo čebele, ni mogoče izračunati, ocenjeno pa je, da je ta vrednost od 15–30-krat večja od vseh čebeljih pridelkov skupaj! Ker čebele dandanes same v naravi niso več sposobne preživeti niti ene zime, je torej delo slovenskih čebelarjev plemenito in družbeno koristno. V sosednji Avstriji pridelovalci sadja čebelarjem plačujejo za opráševanje, prav tako pa tudi v Nemčiji in ponekod drugod po Evropi ter seveda v ZDA.

Pri vsem delu s čebelami pa ne gre samo za hrano, čebelje pridelke in kot najpomembnejše – za opráševanje, ampak tudi za ohranjanje biodiverzitete, torej za ohranjanje narave, raznovrstnega okolja oz. biotske pestrosti in drugih dejavnikov življenja. Zaradi vseh teh nalog naše avtohtone čebele kranjske sivke v Sloveniji živi več kot 22.000 različnih vrst organizmov, to pa našo državo po mnenju številnih strokovnjakov uvršča med naravno najbogatejša območja v Evropi. Glede na zdajšnje število čebeljih družin v Sloveniji se nam za kakovosten opráševalni servis, ki nam ga brezplačno zagotavljajo čebelarji s svojimi čebelami, za zdaj še ni treba bati.

Jure Justinek, ČZS info: jure.justinek@czs.si